

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Notesbog 1 : 1833

Citation: Kierkegaard, Søren: "Notesbog 1 : 1833", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 .
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-not1-txt-shoot-n2.pdf> (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Not1:2

Caput 5.

[a] Inspiration. impulsio; directio; suggestio realis et verbalis. sufficientia; perspicuitas; efficacia. Skriftens Egenskaber.

Om den hellige Skrifts Forhold til Fornuften.

§ 24.

Det er Christendommens Hensigt at føre Menneskene til sand Guds Kundskab, Tro, Guds frygt og Lydighed. Denne Hensigt forudsætter Evne hos Msk til at overbevise sig om Tingenes sande Væsen, forudsætter en oprindelig religiøs Bevidsthed og visse moralske Anlæg.

[b] una, sancta, apostolica, catholica ecclesia infallibilis (i denne Henseende er Brevet til Eph: især vigtigt. Eph: 4, 5-6.).

Kundskab Joh: 8, 12. Eph: 1, 18.19. Col: 1, 9. Phil: 1, 9.10. 1 Thess 5, 21.

Tro Joh: 3, 16. Mc: 16, 16. Rom: 10, 13.14.

Gudsfrygt og Lydighed Joh: 4, 24. Joh. 14, 21.

Eb: 5, 9. Jac: 1, 27.

Om Begrebet Religion? Definition: Den umiddelbare Bevidsthed, hvori Msk. føler sig bevidst at være afhængig af Gud, og opløftet og indlemmet i det guddommelige Væsen. – Naturlig Religion. Act: 14, 16. 17, 24-29. Rom: 1, 20.

§ 25.

Christendommen stiller sig i Modsætning til andre (ældre) positive Religionsformer, og støtter sin Auctoritet paa Grunde og Beviser. Den opfo[r]drer til at uddrage Resultatet af Sammenligning med de ældre Religioner, til at bygge Troen paa egen Prøvelse og dadler den sløve Ligegyldighed, der ikke efterkommer denne Opfordring. Christendommen forudsætter saaledes, at dens Indhold og Grunde kan fattes af den msklige Fornuft, at dens Lære stemmer overeens med Grundsætningerne af den msklige Tænkning, og styrker Agtelsen for og Tilliden til de

[c] cfrBockshammerpag 1 og 2.

aandelige Kræfter i Msk. –

Christendommen støtter sin Auctoritet paa Grunde:
Joh: 7, 17. 8, 32. – Mth: 11, 4-6. –

Joh: 5, 39.46.47.

Henvender Christend: sig til den ideelle ell. rene
Fornuft (in abstracto)?

§ 26.

Christendommen i den hel. Sk: er ei meddelt os som et System ell. Lærebegreb; men den christelige Tro findes fremstilt i sine enkelte Træk under en Mangfoldighed af Former. Læren er opfattet fra forskellige Sider, udviklet i forskellige Retninger, fremsat i forskjellig Form og Indklædning og støttet paa Beviser, der ere mere ell. mindre almeengyldige. Den hellige Historie maa uddrages af flere forskellige Fortællinger, hvis indbyrdes Forening ei sjelden er vanskelig. Dehellige Bøger ere komne til os gjenem Msk. Hænder og have været underkastede Tidens Forandringer. Saaledes gjøre de hellige Bøger saavel ved deres indvortes Beskaffenhed som ved udvortes Vilkaar Fordring paa en fleersidig Anvendelse af Msk. aandelige Evner; paa historiske og kritiske Undersøgelser, for at bevise Bøgernes Ægthed; paa Fortolkning og Reflexion, for at udvikle den i dem indeholdte Lære i dens Reenhed, for at fremstille den i dens Heelhed og Sammenhæng og anvende den paa Livets enkelte Forholde. –

Denne Brug af Fornuften kaldes: usus organicus, formalis, instrumentalis. »qui eruditionis subsidiis accinctus revelationem ex scriptura sacra explicat«.

§ 27.

Som Følge af det særegne Forhold, hvori d. h: Sk: viser os Jesus og Apostlene til deres Samtid, finde vi, at de med Viisdom og Omhu i deres Underviisning have iagttaget deres Samtidiges forskellige Tarv, deels ved at forbigaa (negativt), hvad der ei vilde være forstaaeligt; deels ved at vælge Foredraget og Beviisførelsens Form, deels ved at vælge almindelige

forstaaelige Ytringer. Saaledes opstaaer Spørgsmaalet om Accommodation (συγκαταβασις condescendentia), hvis Omfang og Grændser kun ved videnskabelige Undersøgelser kan bestemmes og herpaa beroer den dogmatiske Gyldighed af det N:T. –

Negativ. (1 Cor: 9, 22, 10, 33.). – Joh: 16, 4, 16, 12. Mth. 24, 35. 1 Cor: 3, 2. Eb: 5, 12.

Positiv. Mth. 13, 11, 12, 27, 22, 31. Joh: 10, 35. Gal: 4, 22, 3, 16. hele Ebr: Mth: 8, 11.

Manichæer og Gnostikere især Phantasiastæ antog hele Jesu Liv for en fortsat Acc.: Ogsaa Kfædrene behandlede Accommodationen vilkaarligt fE Tertullian, Clemens Alex, Origenes, Chrysostomus, Hieronymus. (Gal: 2, 14.)

Have Reformatorerne statueret baade den positive og negative Accommodation. Hahn siger at de kun antog den formale og den negative. Clausen mener at de ogsaa antog den positive, og bemærker, at Reformatorerne antog, at Apostlene havde givet visse Forskrifter, som kun skulde have temporair Brug, og anfører den Augsburg: Confess: 7de Artic: »Non peccant, qui non observant, quia ne ipsi quidem apostoli voluerunt onerare conscientias tali servitute, sed ad tempus prohibuerunt propter scandalum, est enim perpetua voluntas evangelii consideranda in decreto.« Men jeg seer ei, hvorledes det kan kaldes nogen positiv Accommodation. –

[d] Man maa dog mærke, at overalt, hvor der anvendes en virkelig Acc., der bemærkes det. fE 1 Cor 7. Act 15 etc.

Cartesianerne, Semler, Teller: »multa in scriptura sacra tradi secundum falsos et erroneos vulgi conceptus.«

§ 28.

Af Christendommens Bestemmelse saavelsom af Apostlenes udtrykkelige Udsagn om deres Kald til at

befæste Sandhedens Rige paa Jorden, følger, at enhver Accomodation, som angaaer den christelige Lære kun kan betragtes som en ved særegne Forhold betinget Bestræbelse for at overvinde Hindringer for Sandhedens Udbredelse og gradeviis forskaffe den Indgang. Enhver religiøs Lære, som af Chr: og Apostlene er optaget og benyttet maa altsaa være at betragte som en Betegnelsesform for den christelige Sandhed, saaledes at dens Betydning findes angiven og dens fuldere Udvikling betrygget ved dens Forbindelse med Læren i Almindl. Forestillinger derimod, der staa udenfor Kredsen af den christelige Lære ell. ikke i Foredraget ere satte i Forbindelse dermed, kunne betragtes enten som uvilkaarlig Tillempning ell som nødvendig for at opnaa visse velgjørende Hensigter. Sandhedens Erkjendelse er her overladt til en senere almindelig Aandsudvikling og Kundskabsudvidelse. -

Christend: er bestemt til at udbrede Sandheden fE:
Joh: 18, 37. 8, 32. 14, 16.17. 16, 13. 14, 6. -

Chr: ivrer mod falske Lærere.

Paulus ligesaa: Col: 2. 2 Tim: 4, 3.

Paulus irettesætter Peter for en urigtig Accommod: i Gal: 2, 11.

Naar vi finde, at Chr: og Apostlene have brugt en beviselig almindelig Forestilling iblandt Jøderne; men skjøndt udmalet med forskellige Træk, dog uforandret og uden selvstændig Udvikling, naar der ikke er lagt Vægt paa dens Betydning og Antagelse ell Forklaring ell. dens practiske Nytte, opkommer Formodning om, at Accommod: er brugt. Og ligeledes naar vi ved indbyrdes at sammenstille disse Forestillinger, ikke kunne danne os en sammenhængende Forestilling i Begreb og klart Billede, og naar enkelte Yttringer gjør en billedlig Forklaring nødvendig, bliver det sandsynligt, at de have accommoderet sig fE: med Hensyn til Djævelen.

§ 29.

Forholdet mellem Christendommens Indhold og den msklige Fornuft (usus normalis s: normativus) maa paa den ene Side bestemmes af Chr: og Apostlenes Yttringer om religiøse Mysterier, der ere uadskillelige fra en aabenbaret Religion i Almindelighed og som udelukke Fordringen af Begribelighed og Beskuelighed

og fremkalde Begrebet om det Overfornuftige; paa den anden Side opfordres Msk: til at adskille sand og falsk Aabenbaring og det angives som den christelige Tros Væsen at fremvirke et nyt Liv i Msk. Heraf følger baade, at ingen christelige Lære kan stride mod Tænkningens almdl. Love og de almdl. religieuse Ideer, og at enhver christelig Lære maa have Betydenhed for den msklige Fornuft; og kunne bringes i Forbindelse med dens Ideer. Den sande christelige Religieusitet beroer saaledes paa fri og levende Vexelvirkning mellem Guds Ord i Skriften og den guddommelige Stemme i Msk. Indre og er ligelangt fra Naturalismens og Fornuftheadets Extrem, hvor enten Aabenbaringens ell. Fornuftens Ret bliver krænket.

Naturalismen er fE udtalt af Socinianerne: »nihil credi posse, quod a ratione capi et intelligi nequeat.«
Fornuftheadet fE af Tertullian: credo, quia absurdum est.«

(Rationalister. - Supranaturalister.)

Rationalister - Irrational:

[e] Mynster (om Begrebet »Dogmatik) § 21.

Naturalister - Supranatural: